

Külföldi hírek,

lapszemle

A SZOVJETUNIÓ LEGNAGYOBB BARLANGJAI

Az alábbi összeállítást az 1965. évi IV. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszusra dr. Hubert Trimmel (Ausztria) által készített jegyzékből vettük. Az összeállításához az adatokat a Szovjetunió részéről Gvozdetszkij (Brno, 1964.), Georgijev (Spelunca, 1964.) és Makszimovics professzorok (Ljubljana, 1965.) szolgáltatták.

1. Ozernaja pescsera (Podólia)	21 600 m
2. Krisztalnaja pescsera (Krivcsen, Podólia)	18 780 m
3. Krasznaja pescsera (Kiszil-Koba, Krim)	12 520 m
4. Mlinki (Podólia)	9 750 m
5. Verteba pescsera (Podólia)	7 800 m
6. Kungurszkaja ledjanaja pescsera (Kunguri-jégbarlang, Ural)	5 000 m

7. Bolsaja Voroncovszkaja pescsera (Kaukázus)	5 000 m
8. Karlukszkaja pescsera (Tadzsisikisztán)	3 200 m
9. Divja pescsera (Ural)	3 190 m
10. Hudugunszkaja pescsera (Angaravidék)	3 000 m
11. Abrszkilaja pescsera (Ablaszkira, Kaukázus)	3 000 m
12. Kapova pescsera (Bjelaja, Dél-Ural)	2 556 m
13. Anakopijszkaja pescsera (Kaukázus)	2 250 m
14. Tkibula-Dzevrula pescsera (Kaukázus)	2 000 m

A Szovjetunió barlangjaiban nagyarányú feltárási és térképezési munkák folynak, így a barlangok hosszára vonatkozó adatok gyakran változnak.

Dr. Dénes György

BARLANGKUTATÓ TRAGÉDIÁK OLASZORSZÁGBAN

Két gyakorlott milánói barlangkutató ereszkedett le 1965. augusztus 10-én az észak-olaszországi Guglielmo-barlangba. Danilo Mazza és Giovanni Piatti szerencsésen elérték a 452 mély barlang fenekét, majd visszafelé indultak. Mazza volt a gyakorlottabb, ő mászott elől és kötéllal biztosította a hágcsón utána kapaszkodó fiatalabb társát.

Piatti kb. 20 m magasan lehetett a fenék szintje felett, amikor fáradtságról panaszkodott és közölte társával, hogy nem bír feljebb lépni a hágcsón, mert görcs állt a lábába. Mazza feszesre fogta a biztosító kötelet, de ebben a pillanatban Piatti kiáltását hallotta, majd felengedett a kötéllal feszültsége. Tompa zuhanás hangja jelezte, hogy Piatti a mélységbe zuhant. Mazza felhúzta a biztosítókötelet, amelyen semmi szakadás nem volt, majd egyedül elindult a felszínre segítségért.

A baleset 15.45-kor történt. Mazza éjfél után 3.30-kor ért a felszínre és pár órán belül három gyakorlott bolognai barlangkutató indult le a mélybe. Este fél hétkor bukkantak rá a barlang mélyén iszapba fúródott holttestre. A halál közvetlenül a zuhanás után bekövetkezhetett. A szerencsétlenül járt kutató holttestét a milánói és bolognai barlangkutatók háromnapos megfeszített munka után tudták csak a mély barlangból kiemelni.

A vizsgálatok szerint a tragédia valószínűleg úgy következett be, hogy a kutató derékhevederére szerelt karabiner csapja nyomás következtében felnyílt, kiugrott belőle a biztosító kötéllal beléakasztott vége és az egyébként is kimerült kutató egyensúlyát veszítve lezuhant.

Az eset tanulságul szolgál számunkra is, mert — a hágcsószakadásokon kívül — a legtöbb baleset a vertikális barlangjainkban a biztosítókötéllal nem megfelelő felerősítéséből származott. (Ez okozta pl. Winkler Mária lezuhanását is a Meteor-barlangban). Minden le- és felszállás előtt gondosan ellenőrizni kell a biztosító kötéllal minőségét és szabályszerű felszerelését.

Unita, 1965. aug. 11.

Áldozatot követelt az észak-olaszországi Roncobelloi-barlang is. Négy fiatal barlangkutató szállt le az üregrendszer mélyére kétnapos túrára. Időközben zivatar keletkezett, és kb. 250 m-re a lejárattól egy aknában az egyébként csak gyengén permetező patak dübörgő vizesessé változott. Ez megakadályozta a barlangjárók kijövetelét, akik kénytelenek voltak egy kisebb oldalfülkében menedéket keresni.

Két nap telt el, de az esőzések miatt az áradat nem csökkent. A harmadik napon a dráma tragédiába torkollott. A felszínen időközben megszervezett mentőcsapat két önkéntes tagja, Carlo Pelagalli és Luigi Donini felderítés céljából megkísérelte a leereszkedést a zuhatag fölött. Egy váratlan vizsugár a kötéllal biztosított Doninit telibetalálta, lesodorta a hágcsóról, de mintegy öt métert zuhanva fennakadt. Pelagalli minden biztosítás nélkül azonnal társa segítségére sietett, de megcsúszott és a 18 m mély akna fenekére zuhant. A bennrekedt barlangkutatók a mentésükre indult Pelagallit már haldokolva találták meg. Még napokba telt, amíg a mentőcsapat tagjai a felszínre tudták szállítani a súlyosan sérült Doninit, és a négy bennrekedt fiatal ember is napfényre juthatott.

Paese Sera, 1966. apr. 30.

Пещеры

„A Szovjetunió permi körzetében 30 000 km² nagyságú karsztvidék alakult ki, s ebben rengeteg a barlang”. — Ezzel a bevezetővel kezdődik az új szovjet speleológiai kiadványsorozat, a „Pescseri” (Barlangok) első száma. Tulajdonképpen nem teljesen új alapítás, hanem a Permi Egyetem Természet-tudományi Intézete által 1947-ben megindított „Speleológiai közlemények” folytatása.

Az új permi speleológiai kiadványsorozatot az Össz-Oroszországi Természetvédelmi Egyesület speleológiai csoportja és a Szovjetunió Földrajzi Társasága permi osztályának geomorfológiai és hidrológiai csoportja adja ki. Az első kötet 1961-ben jelent meg, azóta további három új szám került el hozzánk.

A kiadványsorozat elsősorban a permi és az urali barlangokkal foglalkozik, de teret biztosít a Szovjetunió más karsztos területeivel foglalkozó cikkeknek, módszertani leírásoknak és külföldi irodalmi ismertetéseknek. Néhány címet ragadunk ki az eddig megjelent dolgozatok közül, amelyek hazai speleológusaink körében különösen érdeklődésre tarthatnak számot.

I. kötet (1961).

A permi körzet barlangjainak kutatástörténete (Gorbunova, K. A.) A cikkből kiderül, hogy a híres Kunguri-jégbarlangot már az 1700-as évek elején sokan tanulmányozták, és erről számos irodalmi emlék is maradt fenn.

A világ száz legnagyobb barlangja (Makszimovics, G. A.) A felsorolt 100 barlang összhossza 850 km. A magyar barlangoknak a cikkben közölt adatai sajnos hibásak.

Barlangi foszforit (Makszimovics, G. A.) A cikk értékes összefoglalást ad a világ különböző részein barlangokban talált foszforitról, azok fizikai és kémiai sajátosságairól.

Dolinák a Kunguri-gipszfennsíkon. (Balázs D. felv.)

II. kötet (1962).

Barlangi tavak (Makszimovics, G. A.) A szerző a barlangok mélyén található állóvizeket keletkezésük és megjelenésük szerint különböző típusokba sorolja és ismerteti a szovjet barlangi tavak vizének fizikai-kémiai vizsgálatai eredményeit.

Emeletes vízszintes barlangok fejlődése mészkőben és gipszben (Makszimovics, G. A.)

Karsztos sziklahidak ismertetésére külön fejezetet szentelt a szerkesztőség, ennek keretében öt szerző számol be a Szovjetunióban található sziklahidakról.

III. kötet (1963).

Karsztvidékek természetes alagútjai, sziklahidjai és szakadécai. (Makszimovics, G. A.) A szerző összefoglalja a karsztjelenségek eddigi genetikai kutatásait.

A kötetben sok cikk foglalkozik a különböző szovjet barlangok leírásával, továbbá a szovjet tudományos és turisztikai barlangkutató szervezetek munkájával.

A „Kritika és Bibliográfia” rovatban egész részletes ismertetés jelent meg a Karszt- és barlangkutatás c. évkönyvünk 1960. évi első kötetéről. A cikk írója elismerően méltatja a magyar speleológusok munkásságát. Az évkönyvben megjelent cikkek közül különösen Maucha L. Barlangrendszerek kimutatása c. írására hívja fel a figyelmet, mivel a Szovjetunióban ezen érdekes kutatási módszerekről még nem jelent meg közlemény.

IV. kötet (1964).

A kötet szovjet írói több urali barlangot ismeretnek. *Prokofjev Sz. Sz.* a víz kondenzációjának a barlangok keletkezésében játszó szerepéről ír. A kötet több külföldi speleológus írását is tartalmazza, így a csehszlovák *Panos V.* tanulmányát a Morva-karszt barlangszintjeinek fejlődéséről. *Vujcik Z.* cikkét Lengyelország barlangkörzeteiről, három román író ismertetését a romániai karsztvidékekről, a bolgár *Csolakov N. T.* írását a barlangi gyöngyökről, és *Droppa A.* cikkét Csehszlovákia jégbarlangjairól.

A tartalmas jubileumi kötetből ki kell emelnünk még *Simanovszki L. A.* és *Simanovszkaja I. A.* rendkívül érdekes és szép fényképekkel kiegészített írását a felsőkámai sóbányákban található 10–20 cm-es só-sztalaktitokról és -sztalagmitokról. *Sesztor I. N.* ismerteti a felső-berezovi barlang üledékének kémiai vizsgálati eredményeit, *Makszimovics G. A.* professzor pedig a barlangoknak gyógyászati célra történő felhasználásáról közöl összefoglaló tájékoztatót.

Összefoglalva: elismeréssel adózunk a szovjet speleológusok sokoldalú karszt- és barlangkutató tudományos munkásságának és külön a permi kutatóknak, akiknek lelkes munkája a Pescseri kiadványsorozat megindítása révén biztosítja a sok értékes tapasztalat széleskörű elterjesztését.

Dr. Balázs Dénes